

Milyen város Kolozsvár-Napoca? — kérjük. Ha a múlt felől közelítjük meg a kérdést, akkor a hajdani municipiummá válás szakaszjelző fontosságát emelhetjük ki. Ez az egykori „előreléptetés” azt igazolta, hogy ezen a tájon — miként az 1850. évforduló alkalmából tartott ünnepi nagygyűlésen elhangzott főtítkári beszéd megállapította —: „már az akkori időkben fejlett civilizáció létezett...“ Ez a civilizáció sok mindent átvészelt: népvándorlást és pestisjárványt, tűzvészeket és városverető ostromokat. És volt Kolozsvár fejedelmi székhely, főváros, de volt forradalmi központ is, emlékezzünk csak az innen fölsistergett 1437-es parasztfelkelésre, Budai Nagy Antalra és a román Virágosberekre Jánosra vagy az itt kivégzett Dózsa-vitéz Mészáros Lőrincre és Baba Novacra, Mihai Viteazul alvezérére, az 1848-as eseményekre, a jobbágyfölszabadtítás kihirdetésére.

Noha Váradhoz, Brassóhoz, Temesvárhoz képest a város később lépett az iparosodás útjára (évtizedeken át amolyan arisztokrata-félszéknek számított), a modern kor osztályharcaiból derekasan kivette részét, lett légyen szó akár az első világháború végén kirobbant forradalmi eseményekről, a húszas évek elejének nagy sztrájkjairól, az 1933-as Grivica indította megmozdulásokról, avagy a Horthy-korszakkal szemben tanúsított ellenállásról, amikor a hős Józsa Béla életét kakastollas csendőrök oltották ki. De említésreméltó tény az is, hogy 1944. augusztusa nyomán itt gyors erjedés, politikai fejlődés következett be, s amikor közeltek a fölszabadtító román—szovjet seregek, a város lakossága, élén a kommunistákkal, megszerveződött, s el tudta érni, hogy itt nem került sor sem pusztító ostromra, katasztrófális kiürítésre; a fölfegyverzett munkásság megvédté a közüzemek, gyárak, intézmények java részét a robbanástól, fosztogatástól, s ennek köszönhetően alig pár nappal a fölszabadtulás után az ipar már termelt.

Méltán mondotta a város múltjára vonatkozóan Nicolae Ceausescu elvtárs:

„Ha visszatekintünk Kolozsvár múltjára, elmondhatjuk, hogy a városnak — akárcsak egyébként hazánknak általában — sokat kellett szenvednie a történelem viszontagságaitól, de minden esetben újjászületett, egyre szebb, egyre büszkébb lett, akárcsak a poraiból újjáéledt legendás Fönix-madár.“

Hajdani egyoldalúságát azonban csak a szocialista korszakban tudta valóban fölszámolni; az elmúlt három évtized során vált az egykori művelődési központ — a kultúra további fejlesztése mellett — ipari gócponttá is. E tudatos ipartelepítési politikának köszönhető, hogy a város termelése ma is, a párt XI. kongresszusa köszöntéséért folytatott versengésben is helytáll. „Nagyon örvendtem, hogy egész sor vállalat négy év alatt teljesítette az ötéves tervet, hogy más vállalatok négy és fél évnél rövidebb idő alatt valósítják meg“ — mondotta pártunk főtítkára.

A város sokoldalú fejlődésének biztosítása átfogó elgondolás, országos törekvés helyi megvalósulása, és arra irányul, hogy minden tájegység — beleértve a vegyes lakosságúakat is — sokirányú kibontakozást érjen el, mert többek között ez az alapja „nemzetiségre való tekintet nélkül az összes állampolgárok reális jogegyenlősége biztosításának. Véleményünk szerint nem lehet jogegyenlőségről beszélni, ha nincs biztosítva a legfontosabb egyenlőség, a munkához való jog, ha nincsenek biztosítva az egyenlő föltételek a tanuláshoz...“

E fontos igazság hangoztatása méltó folytatása a város és környéke tradícióinak. Annak a tradíciónak, amelynek szellemében egyazon iskolában tanult Mikes Kelemen és Gheorghe Lazár, Avram Iancu és Jósika Miklós; e város szomszédságában — a Kolozs megyei Tordán — mondták ki a világon elsőnek a lelkiismereti szabadságot, itt védte az 1920-as évek kommunistaellenes monstre perében a jórészt magyar vádlottakat a román kommunista Lucrețiu Pătrășcanu.

De ugyancsak a város örökségéhez, Hell Miksa, Bolyai, Racoviță, Bariț tudományos hagyatékához hiven hangzott el a következő, jövőt illető kijelentés is: „Nagy figyelmet fordítunk az oktatás, a tudomány és a kultúra fejlesztésére, mert abból indulunk ki, hogy a világ leghaladóbb társadalmát csak minden egyes kor legfejlettebb tudományos és műszaki vívmányai alapján lehet megteremteni.“

Ma, amikor az egész ország a párt XI. kongresszusára készül, s jelentős teljesítmények, eredmények bizonyítják e készülődés intenzitását, komolyságát, ma, amikor a pártprogram fényében körvonalazást nyert hazánk emberöltőnyi jövője, az ünneplő ősi municipium bizton tekint a holnap elé. Jelene szép, fölemelő, történelme során még nem volt ilyen nagy, ennyire sokoldalú, fejlett és gazdag, jövője pedig — az eddigi számottevő sikerek alapján — még többet ígér, még szélesebb körű kibontakozást a sokoldalúan fejlett szocialista társadalomban, s a kommunista építés számunkra is belátható hajnalán.

KORUNK